

KANNANOTTO

Suomen luonnonsuojeluliitto Kajaanin yhdistys ry

Työ- ja elinkeinoministeriö

TEM/1879/08.05.01/2017

Terrafame Oy:n uraanin talteenotto hankkeen lupahakemus

Suomen luonnonsuojeluliiton Kajaanin yhdistyksen mukaan Suomen ydinergialain vaatimat edellytykset eivät terrafame Oy:n toiminnassa eivätkä yhtiön uraanin talteenottohankkeessa toteudu. Tämän takia uraanin talteenoton lupaa ei pidä myöntää.

Perustelut:

Ympäristönsuojelu on otettu asianmukaisesti huomioon

Ydinenergian käytön on oltava turvallista eikä siitä saa aiheutua vahinkoa ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle

Yhtiön toiminnassa on edelleen vakavia puutteita ympäristönsuojeluun liittyen. Ympäristönsuojelun kannalta keskeisiä tekijöitä, kuten sivukivikasojen loppusijoitusta, mustaliuskeen rapautumisesta aiheutuvaa ympäristön pilaantumista, kipsisakka-altaiden kokonaisturvallisuutta, purkuvesien puhtautta eikä pölyhaittoja ole edelleenkaan pystytty kestäväällä tavalla ratkaisemaan. Lisäksi aiemmin saastuneita jo lainvoimaisen puhdistuspäätöksen saaneita maa- ja vesialueita ei ole vielä puuhdistettu ja kunnostettu asianmukaisesti. Ympäristönsuojelua ei ole otettu asianmukaisesti huomioon.

Uraanin talteenottoa ei voida luvitus- ja YVA-prosesseissa pitää muusta kaivostoiminnasta, kaivoksen jätehuollosta ja ympäristönsuojelusta erillisenä toimintana. Uraanin talteenottoprosessissa sekä sen luvituksessa on ehdottomasti tarkasteltava koko kaivostoiminnan kiertokulkua. Tässä kokonaistilanteessa on suuri riski että uraanin talteenotto aiheuttaa vakavia vahinkoja ihmisille, ympäristölle ja omaisuudelle.

Ydinenergian käytön tulee olla, sen eri vaikutukset huomioon ottaen, yhteiskunnan kokonaisedun mukaista.

Uraanin talteenottohanketta ei voida katsoa yhteiskunnan kokonaisedun mukaiseksi. Uraanin talteenotolla ei ole Kainuussa eikä Suomessa selkeää sosiaalista hyväksyntää. Uraanin talteenoton myötä Suomi olisi Euroopan suurin uraanintuottajamaa, ja Kainuussa sijaitsisi Euroopan suurin uraanintuotantolaitos. Kysymys uraanin talteenotosta on ennenkaikkea poliittinen. Mikäli lupa uraanin talteenottoon myönnetään, sitoutuvat silloin päätöksentekijät ja koko Suomi myös entistä tiiviimmin ydinenergiaan ja ydinteollisuuteen. Kysymystä ei voida näin olleen mitenkään irrottaa ydinvoimateollisuuden kokonaisketjusta. Esimerkiksi ydinjätteen loppusijoitusta ei ole edelleenkaan pystytty kestävästi ratkaisemaan. Lisäksi uraanintuotanto on väistämättä liitoksissa myös ydinaseiteollisuuden kanssa. Koko ydinvoimakysymys jakaa vahvasti mielipiteitä Suomessa.

Kajaanin kuulemistilaisuudessa 22.2.2018 sekä STUK, TEM että Terrafame Oy vakuuttivat että uraanin lopputuote käytetään rikastuksen jälkeen ainoastaan rauhanomaisiin tarkoituksiin. Kukaan paikalla olleista tahoista ei kuitenkaan pystynyt vastaamaan kysymykseen, kuinka tämä valvontaketju toimii, sekä missä määrin Sotkamosta/Kajaanista louhitun uraanin käyttökohde tulee

julkiseen tietoon. Kansakunnan kokonaisedun sekä moraalisen ja eettisen käytön varmistamiseksi tämän ketjun tulisi olla julkista.

Lisäksi yhteiskunnan kokonaisetua ei mitenkään palvele Suomen valtion yhteistyö Trafiguran kanssa. Tällä yhtiöllä on kontollaan maailmanlaajuisesti selvittämättömiä vakavia ympäristö- ja ihmisoikeusrikkeitä ja rikoksia.

Terrafamen kaivostoiminnan pitkäaikaiset ympäristöä kuormittavat ja pilaavat vaikutukset eivät ole yhteiskunnan kokonaisedun mukaisia. Lisäksi yhtiö on tarvinnut koko toimintansa ajan yli 600 miljoonaa euroa valtion rahaa, eli toiminta on käytännössä veronmaksajien rahoituksen varassa. Tällainen yhden hyvin epävarman ja suurten riskien yritystoiminnan jatkuva rahoittaminen valtion kassasta ei ole yhteiskunnan kokonaisedun mukaista.

Hakijalla harkitaan olevan taloudelliset ja muut tarpeelliset edellytykset harjoittaa toimintaa turvallisesti ja Suomen kansainvälisten sopimusvelvoitteiden mukaisesti

Talvivaaran ja Terrafamen kaivosten koko elinkaari on ollut ulkopuolisen rahoituksen varassa. Yhtiön taloudelliset edellytykset eivät täytä ydinenergialain vaatimaa tasoa. Lisäksi ei ole realistista eikä oikeudenmukaista uskoa ainoastaan yhtiön omia arvioita siitä, että kaivostoiminta tulee muuttumaan taloudellisesti kannattavaksi.

27.02.2018

Kajaanissa

Elsa Lankinen
Hallituksen puheenjohtaja

Sini Kirkelä
Hallituksen sihteeri

Suomen luonnonsuojeluliitto Kajaanin yhdistys Ry